

การบำรุงดูแลรักษา

มีวิธีปฏิบัติคือ การกำจัดวัชพืชควรดำเนินการอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ควรกำจัดวัชพืชในช่วงก่อนถึงฤดูแล้งควบคู่ไปกับการป้องกันไฟ การกำจัดวัชพืชมีความสำคัญและจำเป็นมากในระยะที่ต้นไม้ยังเล็กอยู่ และการป้องกันไฟ ควรเริ่มดำเนินการตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน-พฤษภาคม

การใส่ปุ๋ย

ในระยะที่ต้นไม้ยังเล็กมีความสำคัญมากเพราะยังอยู่ในภาวะที่ต้องแก่งแย่งกับวัชพืช ถ้าไม่จึงควรได้รับการใส่ปุ๋ยอย่างน้อยปีละ 3 ครั้ง ดำเนินการตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน-พฤษภาคม

การตัดและแต่งกิ่ง

การปลูกไม้พะยูนในระยะปลูกที่แคบ เช่น 2x2 เมตร จะช่วยให้ต้นไม้มีการติดกิ่งตามธรรมชาติได้ดีกว่าการปลูกในระยะที่ห่าง ข้อสังเกตสำหรับพิจารณาการตัดสาขายาวระยะคือ เมื่อเรือนยอดเริ่มเบียดเสียดชิดกันมาก และเริ่มสังเกตว่ามีต้นที่แคระแกร็นกว่าต้นอื่นเป็นหลัก

การใช้ประโยชน์

ไม้พะยูน โดยมากจะอยู่ในรูปของการใช้ประโยชน์จากเนื้อไม้ที่มีสีส้มและลวดลายสวยงาม จึงถือได้ว่าเป็นไม้ที่มีราคาแพงที่สุดชนิดหนึ่งในตลาดโลก เนื้อไม้พะยูนมีความละเอียด เหนียวแข็งทนทานและชักเงาได้ดี มีน้ำมันในตัวจึงมักใช้ทำเครื่องเรือน เครื่องใช้ต่าง ๆ ใช้ในการแกะสลักและทำด้ามเครื่องมือต่าง ๆ ใช้เลื่อยครั้งได้ดี โดยให้ผลผลิตสูงถึงตันละประมาณ 50 กิโลกรัม และให้ครั้งที่มีความมาตรฐาน จัดอยู่ในเกรด A นอกจากนี้รากใช้รับประทานแก้พิษไข้ เชื้องซึมเปลือกต้มเอาน้ำ แก้กปากเปื่อย ปากแตกกระแหว่ง ยางสดใช้ทาแก้เท้าเปื่อย

ระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

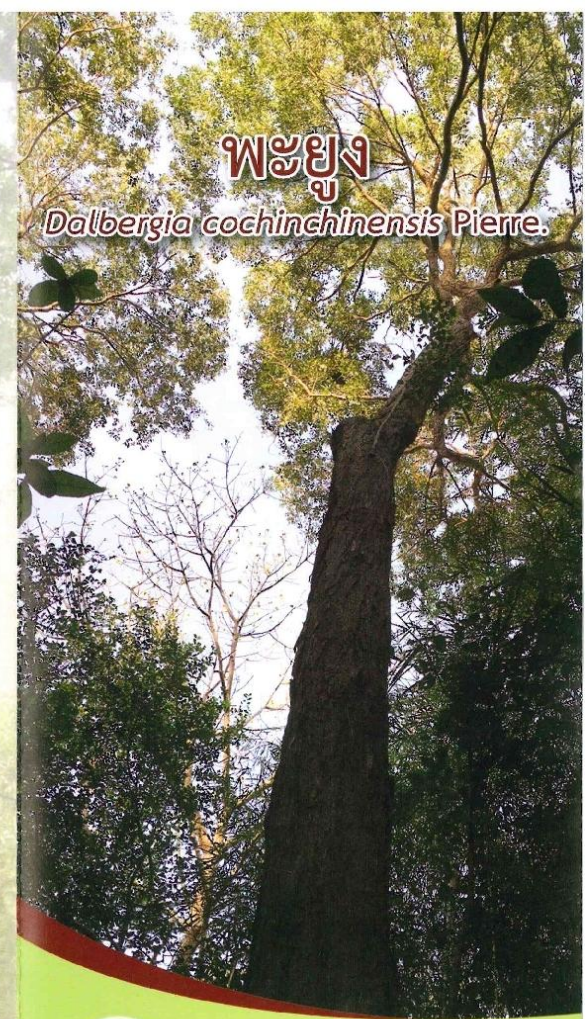
พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 แก้ไขเพิ่มเติม ตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 106/2557 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ตามมาตรา 7 ได้กำหนดให้ ไม้พะยูน ไม้ว่าจะขึ้นอยู่ที่ใดก็ตามในราชอาณาจักรถือเป็นไม้หวงห้ามประเภท ก เมื่อจะทำการตัดต้องขออนุญาตและเสียค่าภาคหลวง

พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535 รัฐบาลได้มีนโยบายส่งเสริมให้ประชาชนปลูกสวนป่าเพื่อการค้า จึงได้ออกพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535 เพื่อให้ความคุ้มครองสิทธิในการทำไม้ และอำนวยความสะดวกให้ผู้ปลูกสวนป่าสำหรับไม้พะยูนสามารถขึ้นทะเบียนสวนป่า และทำไม้ออกโดยไม่ต้องเสียค่าภาคหลวงและค่าธรรมเนียมอื่นใด โดยติดต่อขอดำเนินการได้ที่สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดทุกจังหวัด

พระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้พืชในวงศ์ Leguminosae หรือวงศ์ Fabaceae ชนิดพันธุ์ *Dalbergia cochinchinensis* หรือไม้พะยูน เป็นพืชอนุรักษ์ในบัญชี 2 ห้ามมิให้ผู้ใด นำเข้า ส่งออก หรือนำผ่านพืชอนุรักษ์และซากของพืชอนุรักษ์เว้นแต่ได้รับหนังสืออนุญาต CITES Permits จากอธิบดีกรมวิชาการเกษตร หรือผู้ที่อธิบดีมอบหมาย

สถานที่ติดต่อ

ส่วนปลูกป่าภาคเอกชน
สำนักส่งเสริมการปลูกป่า กรมป่าไม้
61 ถ.พหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร
กรุงเทพมหานคร 10900
โทร. 0 2579 7725, 0 2561 4292-3 ต่อ 5536
Website : <https://new.forest.go.th/private/>
Facebook : ส่วนปลูกป่าภาคเอกชน

พะยูน

Dalbergia cochinchinensis Pierre.

ส่วนปลูกป่าภาคเอกชน
สำนักส่งเสริมการปลูกป่า
กรมป่าไม้

พะยุง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Dalbergia cochinchinensis* Pierre.
ชื่อวงศ์ FABACEAE
ชื่อพื้นเมือง กระยง กระยุง (เขมร-สุรินทร์), ชะยุง (อุบลราชธานี) ประดู่ลาย (ชลบุรี), พะยุงใหม่ (สระบุรี), ประดู่เสน (ตราด), ประดู่ตม (จันทบุรี), หัวสีเมาะ (จีน)
ชื่อทางการค้า : Siamese rosewood

ลักษณะทั่วไป

ลำต้น ไม้พะยุงเป็นไม้ต้นกึ่งผลัดใบ ขนาดกลางถึงใหญ่ สูงถึง 25 เมตร มีช่วงลำต้น 10-15 เมตร โดยมากจะมีพุ่มใบกว้าง การแตกกิ่งก้านจะแตกเป็นแขนงแยกย่อยจากกิ่งใหญ่ โดยมากตาที่จะแตกเป็นกิ่งใหม่มักจะอยู่บนกิ่งแขนงย่อย

เปลือก ลักษณะเปลือกเรียบ บาง มีสีเหลืองอ่อน รมน้ำตาล มีรอยแตกตามยาว ล่อนเป็นแผ่นบาง ๆ เปลือกในสีน้ำตาลแกมเหลือง กระพี้มีสีน้ำตาลอ่อน แก่นมีสีน้ำตาลอมแดงถึงแดงอมม่วง หรือสีม่วงเป็นมัน มีลายสีดำหรือสีน้ำตาลอ่อน มีเส้นสีดำแทรกอยู่ เนื้อไม้มีความละเอียด

ใบ เป็นใบประกอบ ออกเป็นช่อแบบขนนก ช่อติดเรียงสลับ ยาว 10-15 เซนติเมตร แต่ละช่อมีใบย่อยรูปรี ๆ แกมรูปไข่ ติดเรียงสลับ 7-9 ใบ หรือแบบขนนกปลายใบคี่ ปลายสุดของช่อเป็นใบเดี่ยว ๆ ใบมีลักษณะเหนียว คล้ายแผ่นหนังบาง ๆ มีลักษณะรูปไข่แกมรูปขอบขนาน ใบกว้าง 3-4 เซนติเมตร ยาว 4-7 เซนติเมตร โคนใบมนแล้วค่อยๆ เรียวย่อแหลม ไปทางปลายใบ ปลายใบแหลมยื่นเล็กน้อย หลังใบมัน

ดอก ออกที่ปลายกิ่ง ช่อใบ หรือตามง่ามใบใกล้ปลายยอด เป็นช่อดอกแบบช่อแขนง ช่อดอกตั้งขึ้น ยาว 10-20 เซนติเมตร ดอกมีขนาดเล็กมีขนสั้น กลีบดอกรูปดอกถั่ว สีขาวนวล มีกลิ่นหอมอ่อน ๆ กลีบดอกยาว 0.8-1 เซนติเมตร ดอกบานเต็มที่ กว้าง 5-8 มิลลิเมตร กลีบดอก 5 กลีบ เกสรเพศผู้ 10 อัน เชื่อมติดกันเป็น 2 มัด กลีบเลี้ยงเชื่อมติดกันเป็นรูปประจับ ออกดอกกระหว่าเดือนพฤษภาคม-กรกฎาคม

ผลและเมล็ด ลักษณะผลเป็นฝักเกลี้ยง รูปขอบขนานแบนและบาง กว้าง 1.2 เซนติเมตร ยาว 4-6 เซนติเมตร ฝักพะยุงเมื่อแก่จะร่วงหล่นโดยที่เมล็ดยังอยู่ในฝัก มีเมล็ดจำนวน 1-4 เมล็ด เมล็ดมีลักษณะแบน เป็นรูปไตสีน้ำตาลเข้ม ผิวเมล็ดค่อนข้างมัน มีขนาดกว้างประมาณ 4 มิลลิเมตร ยาว 7 มิลลิเมตร

พื้นที่ที่เหมาะสมในการปลูก

ตามสภาพธรรมชาติไม้พะยุงจะขึ้นอยู่ทั่วไปในป่าเบญจพรรณและป่าดิบแล้งทั่วไปเกือบทุกภาคของประเทศไทย ดังนั้นจึงสามารถปลูกพะยุงได้ในหลายพื้นที่ทั้งภาคตะวันออกและตะวันออกเฉียงเหนือ การเตรียมพื้นที่ปลูกพะยุงก็มีวิธีการปฏิบัติเช่นเดียวกับการปลูกพรรณไม้ป่าชนิดอื่น การเตรียมพื้นที่มีความสำคัญซึ่งประกอบด้วยวิธีการกำจัดวัชพืช การไถพรวนพื้นที่ และการเก็บและทำลายเศษไม้ปลายไม้

การปลูก

ระยะเวลาเหมาะสมสำหรับการปลูก ในช่วงต้นหรือกลางฤดูฝน (ระหว่างพฤษภาคม-สิงหาคม) จะทำให้กล้าไม่มีอัตราการรอดตายสูง การปลูกไม้พะยุงโดยทั่วไป จะปลูกด้วยกล้า ก่อนจะย้ายปลูกลงในแปลง ประมาณ 2 อาทิตย์ ควรลดปริมาณการให้น้ำ เพื่อให้กล้าไม่มีการปรับตัว และทนทานต่อสภาพแวดล้อมที่แห้งแล้ง ก่อนนำไปปลูกกล้าไม้ควรได้รับการใส่ปุ๋ยในปริมาณที่พอเหมาะ (ประมาณต้นละ 1 ช้อนชา) ทั้งนี้เพื่อให้กล้าไม่มีปริมาณธาตุอาหารที่เพียงพอในการตั้งตัว และสามารถแข่งขันกับวัชพืชได้

การเตรียมหลุมสำหรับการปลูกกล้าไม้ ควรขุดหลุมให้ลึกพอที่จะคลุมระบบรากได้ทั้งหมด หากบริเวณแปลงปลูก มีปลวกอยู่มากควรใส่ยากำจัดปลวกที่กันหลุมด้วยสำหรับระยะปลูกที่เหมาะสมนั้นควรจะเป็น 2x2 หรือ 3x3 เมตร ไม้พะยุงสามารถปลูกผสมกับไม้ชนิดอื่นได้ โดยพรรณไม้ที่สามารถปลูกร่วมกับ ไม้พะยุง ได้แก่ ประดู่ มะค่าโมง และแดง เป็นต้น

